

L.dz. 222/2026/W

Warszawa, dnia 3 marca 2026 r.

**Szanowny Pan
DMF**

W odpowiedzi na wniosek Pana Mecenas z dnia 6 lutego 2026 r. dotyczący wyjaśnienia:

- 1) Czy zgoda klienta na zwolnienie z obowiązku zachowania tajemnicy radcowskiej oznacza, że radca prawny może jako świadek odpowiadać na pytania dotyczące okoliczności objętych zakresem tej tajemnicy?
- 2) Czy jeśli według prawa obcego klient mógłby zwolnić radcę prawnego z obowiązku zachowania tajemnicy i radca prawny zgodnie z prawem obcym udzielałby odpowiedzi na pytania dotyczące okoliczności objętych tajemnicą radcowską, to nie wyklucza to ewentualnej odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego z uwagi na to, że dla określenia tej odpowiedzialności rozstrzygające dla są przepisy prawa polskiego jako regulujące zasady wykonywania zawodu i określające wyjątki od obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej?

Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych, mając na uwadze przedstawiony we wniosku stan faktyczny oraz uznając co do zasady stanowisko własne Pana Mecenas w sprawie za prawidłowe, informuje, że:

- 1) Radca prawny nie może jako świadek odpowiadać na poszczególne pytania dotyczące okoliczności objętych tajemnicą zawodową w postępowaniu cywilnym zawisłym przed Sądem Handlowym w W. na podstawie przepisów prawa austriackiego, także w przypadku zgody klienta na zwolnienie radcy prawnego z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej.
- 2) Nie wyklucza odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego na podstawie art. 64 ust. 1 i nast. ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych udzielenie przez niego zgodnie z prawem obcym (prawem austriackim) odpowiedzi na pytania dotyczące okoliczności objętych tajemnicą zawodową na podstawie zwolnienia przez klienta z obowiązku jej dochowania, którą to możliwość przewidują przepisy prawa austriackiego. Zasady wykonywania zawodu radcy prawnego określają przepisy ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, które nakładają na radcę prawnego obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej i nie dopuszczają możliwości zwolnienia z niego radcy prawnego przez klienta.

W uzasadnieniu podnieść należy, co następuje.

1. W pierwszej kolejności uwagi wymaga znaczenie woli klienta dla dopuszczalności zwolnienia radcy prawnego z tajemnicy zawodowej oraz jej umiejscowienie w kontekście prawnym i etycznym zasad wykonywania zawodu radcy prawnego. Zauważyć trzeba, że ujawnienie przez radcę prawnego informacji objętych obowiązkiem dochowania dyskrecji, o którym mowa jest w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 499 z późn. zm.)(dalej: „ustawa o radcach prawnych” lub ”u.r.p.”) na podstawie zwolnienia z niego przez klienta jest niedozwolone. Uzasadnieniem dla tego twierdzenia jest wyłączenie wprost w przepisach tej ustawy możliwości zwolnienia radcy prawnego z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej co do faktów, o których dowiedział się udzielając pomocy prawnej lub prowadząc sprawę (art. 3 ust. 5 u.r.p.) oraz wprowadzenie w niej zasady trwałości obowiązku dyskrecji poprzez brak możliwości jego ograniczenia w czasie (art. 3 ust. 4 u.r.p.). Dostrzec także należy, że zgoda klienta radcy prawnego jest prawnie indyferentna w kontekście wyłączeń z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej określonych w przepisie art. 3 ust. 6 u.r.p..

Na brak podstaw prawnych do ujawnienia przez radcę prawnego informacji objętych tajemnicą zawodową na podstawie zwolnienia go przez klienta z obowiązku dyskrecji zwraca się również uwagę w literaturze przedmiotu (zob. np.: Zenon Klatka, Sławomir W. Ciupa, Krystyna Stoga, Zasady etyki zawodowej [w:] Arkadiusz Bereza, Zawód radcy prawnego. Historia zawodu i zasady jego wykonywania, wyd. 5 uzupełnione, Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych, Warszawa 2015, s. 324; Małgorzata Wysoczyńska, Tajemnica zawodowa [w:] Małgorzata Król (red.), Etyka adwokacka i radcowska. Komentarz, orzecznictwo i kazusy, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2016, s. 246; Jarosław Zagrodnik, Aspekty karnoprocesowe tajemnicy zawodowej radcy prawnego [w:] Rafał Stankiewicz (red.), Tajemnica zawodowa radcy prawnego, Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych, Warszawa 2018, s. 207, s. 213).

2. Podkreślić trzeba, że obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej ma charakter publicznoprawny. Jego źródłem są bowiem przepisy ustawy, nie zaś wola podmiotu, na rzecz którego radca prawny świadczy pomoc prawną. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2011r., SDI 13/11, LEX nr 1615952, zwrócono uwagę, że „Osoba, której świadczona jest pomoc prawna nie może zwolnić radcy prawnego z obowiązku zachowania tajemnicy. Tajemnica zawodowa adwokata czy radcy prawnego wynika z mocy ustawy, ma bowiem na celu ochronę nie tylko interesu prywatnego, lecz chroni również interesy danych samorządów zawodowych, a także ma na względzie dobro wymiaru sprawiedliwości. Z tego względu instytucja ta ma charakter *ius cogens*, a nie *ius dispositivum*. Nietrafne jest więc twierdzenie strony skarżącej, że wyłącznie klient decyduje o tym, co w danej sprawie, w której radca prawny występuje w jego imieniu uznaje za poufne lub nie”.

Tytułem przykładu wskazać w tym kontekście należy na systemowo odmienne uregulowania w tym zakresie, dotyczące innego niż radca prawny zawodu zaufania publicznego w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1997r. Nr 78 poz. 483 z późn. sprost. i zm.). Stosownie do postanowień art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 1287 ze zm.) lekarz oraz lekarz dentysta ma obowiązek zachowania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem, a uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu, z zastrzeżeniem, że powyższego przepisu nie stosuje się w szczególności, gdy pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy wyraża zgodę na ujawnienie tajemnicy, po uprzednim poinformowaniu o niekorzystnych dla pacjenta skutkach jej ujawnienia, przy czym ujawnienie tajemnicy może nastąpić wyłącznie w niezbędnym zakresie, a zakres jej ujawnienia w tym przypadku może określić pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy (art. 40 ust. 2 pkt 4) i ust. 2a ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty).

3. Obowiązek dochowania tajemnicy zawodowej w przepisach ustawy o radcach prawnych ma charakter bezwzględny. Przełamanie wprowadzonych w tym zakresie zasad wymaga wyraźnej podstawy prawnej. Przykładem, w odniesieniu m.in. do zawodu radcy prawnego, jest przepis art. 180 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2025r. poz. 46 ze zm.), który stanowi jednak wyjątek od zasady, a to z uwagi na cel postępowania karnego.

Zastrzec przy tym należy, że nie każde określone przepisami prawa powszechnie obowiązującego przełamanie bezwzględnego charakteru tajemnicy zawodowej na gruncie przepisów art. 3 ust. 3 – ust. 5 ustawy o radcach prawnych i uczynienie jej względną w ramach określonych ustawami postępowań, czyni względnymi obowiązki radcy prawnego wynikające z ustawy o radcach prawnych. Tytułem przykładu – wprowadzone w przepisach art. 83 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2025r. poz. 1691), czy art. 261 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1568 z późn. zm.) możliwości odmowy przez radcę prawnego składającego zeznania w charakterze świadka odpowiedzi na pytania dotyczące faktów objętych tajemnicą zawodową nie znoszą obowiązków radcy prawnego w zakresie dochowania dyskrecji, określonych w ustawie o radcach prawnych.

Zwolnienie przez klienta z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej w żadnym przypadku nie jest przesłanką do uchylenia ustawowych obowiązków w tym zakresie ciążących na radcach prawnych, ponadto pozostaje w kolizji z przepisem art. 3 ust. 5 u.r.p. Zaakcentowania przy tym wymaga, że ustrojowe zasady wykonywania zawodu radcy prawnego określa ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (zob. art. 1 ust. 1), nie zaś przepisy prawa austriackiego, w szczególności dotyczące postępowania cywilnego. Nawet przewidziana w nich możliwość zwolnienia profesjonalnego pełnomocnika przez klienta z obowiązku dyskrecji nie skutkuje

wyłączeniem publicznoprawnego obowiązku stosowania się przez radców prawnych w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych do zasad wykonywania zawodu w niej określonych, w tym obowiązku przestrzegania tajemnicy zawodowej na zasadach w niej określonych.

4. Dopełnieniem (uszczegółowieniem) regulacji ustawowej są w szczególności przepisy Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych podziela wnioski Pana Mecenasa, że w stanie faktycznym sprawy stanowiącej przedmiot przedłożenia znajduje zastosowanie przepis art. 19 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej: KERP). Wskazać przy tym również należy na zawartą w przepisie art. 9 zd. 1 KERP zasadę, zgodnie z którą dochowane tajemnicy zawodowej jest prawem i obowiązkiem radcy prawnego. Dochowanie tajemnicy zawodowej obejmuje zakaz ujawniania informacji i dokumentów, o których mowa w art. 15 KERP, tj. objętych obowiązkiem dyskrecji, oraz zakaz skorzystania z nich w interesie własnym lub innej osoby, chyba że przepisy prawa lub Kodeksu stanowią inaczej (art. 16 KERP). Przepisy prawa austriackiego nie stanowią w tym zakresie wyjątku w przyczyn wskazanych wyżej.

Uwagi wymaga również zasada wyrażona w przepisie art. 7 ust. 3 KERP, zgodnie z którą radca prawny nie może naruszać zasad etyki zawodowej i niewłaściwie wywiązywać się z obowiązków zawodowych w celu spełnienia oczekiwań klienta lub osób trzecich.

5. W związku z powyższym, mając na względzie ustawowe i deontologiczne obowiązki w obszarze dochowania tajemnicy zawodowej radca prawny nie powinien zadośćuczynić oczekiwaniu Sądu Handlowego w W. w przedmiocie uzyskania od klienta zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej. W tym zakresie radca prawny powinien w odpowiedzi poinformować Sąd Handlowy w W. o ciężących na nim obowiązkach określonych w przepisach ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych oraz Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w tym braku podstaw do występowania o zwolnienie z niego przez klienta. Kolejno, radca prawny składając zeznania w charakterze świadka w sprawie cywilnej (gospodarczej) powinien odmówić odpowiedzi na poszczególne zadawane mu pytania dotyczące okoliczności (faktów) związanych ze świadczeniem pomocy prawnej, z powołaniem się na obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej oraz brak podstaw do występowania o zwolnienie z niego przez klienta, jak również ze wskazaniem, że udzielenie odpowiedzi na pytania może skutkować w szczególności odpowiedzialnością dyscyplinarną na podstawie art. 64 ust. 1 i nast. u.r.p., a to jako postępowanie sprzeczne z prawem oraz z zasadami etyki zawodowej.
6. W konkluzji Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych wskazuje, że:

- 1) Radca prawny nie może jako świadek odpowiadać na poszczególne pytania dotyczące okoliczności objętych tajemnicą zawodową w postępowaniu cywilnym zawisłym przed Sądem Handlowym w W. na podstawie przepisów prawa austriackiego, także w przypadku zgody klienta na zwolnienie radcy prawnego z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej.
- 2) Nie wyklucza odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego na podstawie art. 64 ust. 1 i nast. ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych udzielenie przez niego zgodnie z prawem obcym (prawem austriackim) odpowiedzi na pytania dotyczące okoliczności objętych tajemnicą zawodową na podstawie zwolnienia przez klienta z obowiązku jej dochowania, którą to możliwość przewidują przepisy prawa austriackiego. Zasady wykonywania zawodu radcy prawnego określają przepisy ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, które nakładają na radcę prawnego obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej i nie dopuszczają możliwości zwolnienia z niego radcy prawnego przez klienta.

Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych w składzie:

r.pr. dr Katarzyna Palka-Bartoszek (przewodnicząca),

r.pr. Jolanta Czepe

r.pr. Andrzej Kadzik

r.pr. Agata Gutowska,

r.pr. Karolina Pukańska-Dura

r.pr. Rafał Rybnik

r.pr. Grzegorz Wyszogrodzki (opracowanie)

r.pr. Jacek Zieleziński

Przewodnicząca

*Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu
Krajowej Rady Radców Prawnych*

R.pr. dr Katarzyna Palka - Bartoszek